

Budapest

Magyar Nemzeti Múzeum

DÉLBÁCSKA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Novisad, Trg Oslobođenja 3. szám. (Wagner palota.) Telefonszám: 137, éjjel 488. Sürögnyocim: „Délbácska”, Novisad

NOVISAD, 1925 OKTÓBER 30.

PÉNTEK

Előfizetési ára: egy hóra 40, három hóra 120, fél évre 240 és egész évre 480 dinár. Egyes szám ára hétköznap 1-50 dinár, vasárnaponként 2 dinár.

Vita a kisebbségekről a magyar parlamentben -- Kétszáz ohridai fegyveres paraszt átlépte az albán határt -- Mi lesz a hamis bélyeges ezer koronásokkal?

Honkereső magyarok

Ma innét mennek, holnap onnét. Ma Beocsinból, holnap Moravicáról, aztán Horgosról. Könnyes, bucsuló szemmel nem tekint utánuk senki. Ők maguk is komor tekintettel, dacosan, hangtalan elkeseredettséggel intenek bucsut a hazai rögnek, amely nem adott számukra kenyeret. Erős, nehéztestű, keménymarku magyarok arcán át se suhan a szomorúság, amikor apró gyerekek, asszony, batyuk, kevése pénz, rokonok és ismerősök bizakodó szava közepette nekilendül első lépésük az ismeretlen, a brazilai pokol felé. Nehéz nézésük komoran suhan át a végtelennek tetsző rónák felett. „Áldott Tiszának régi partja” szeretettel köszönt a futó vonat után, s az ablakon kikönyöklő magyar mozdulatlan arccal mered a hálátlan föld felé. Mögötte a Kálvária, a verejtékes munka, a nyomor, a rengeteg gond, az éhezés és az éhhalál irtózata, előtte sötét, fárasztó bizonytalanság. És a *bolgyó magyarok* mennek egymásután. Egymás kezébe nyomják a vándorbotot, s tekintetük egymásután adja át az ismeretlenbe vetett néma bizakodást. És vonaton, utszélen, korcsmapadkán, kocsiderékban és kivándorlási hiénák irodáinak előszobáiban *megszületik az oldott kéve szolidaritása*. A magyarok mennek egymást kézenfogva, végeláthatatlan sorban, komor hallgatagsággal és mégis bizakodva. Beocsinból ötven család, aztán száz család, Moravicáról tíz család, aztán újabb negyven család. Bomlik mindenütt. *Nincs föld, nincs munka, nincs kenyér*. Nem lehet őket itt tartani. Szavakkal meg nem győzhető és hiába a sikoltó szó: Testvér, ne menj! És hiába az elfacsarodó sziv: Mindennap kevesebben vagyunk. Ők mennek, mennek rendületlen hittel, mert a reménység több, mint a nyomor, mely szállást vert békés otthonaikban. Hiába a kérlelő, panaszkodó sirás: Európai ember számára türhetetlen a braziliai éghajlat, a munka elviselhetetlen és az életveszély minden pillanatban ezer új formájában jelentkezik az „ingyenföldön”, amely a legjobb esetben őserdő, mocsár, vagy a poklok tüzében égő kávéplantázs. Mindig ugyanaz a válasz: *Az éhség is türhetetlen*. A gond is, a gyereksírás is, a folyton ömlő asszonyköny is. Hátha mégis csak jobb lesz Braziliában? Ez a hátha a minden reményük és az a két acélos kezű, dolgos két kar, amely egyszer igába tudta törni a bácskai ingoványt is. A munkabírás paraszti őseréjébe vetett szent hittel mennek ezek az emberek és lehet, hogy politika, siránkozás, sápitózás, télenesség közepette, amely eddig környékezte életüket, nekik van igazuk. Lehet, hogy semmi értelme és semmi igazsága a fájdalomnak, amely sir a távozó testvér után. Nem tudtunk rajtuk segíteni és ők segítenek magukon. Ugy, ahogy tudnak, és azzal amivel tudnak. Dolgos karral, a munkájuk tisztességébe vetett rendületlen hittel. Ha mi aggódással és féltő szeretettel kísérjük is őket messze utjaikon, lehet, hogy a honkeresőknek hazát fog adni az a két munkás kar, amelyért itt nem tudtak kapni egy harapásnyi kenyeret sem. Lehet, hogy az ő hitüknek van igaza és nem a mi könnyeinknek...

NYUGALOM A POLITIKAI ÉLETBEN

Rádics nem jött Beogradba

Interpelláció a pénzügyminiszterhez a hamis bélyeges ezer koronások ügyében — A minisztertanács ülése

Beogradból jelentik: A király elutazása következtében néhány napig valószínűleg semmi fontosabb esemény nem fog történni a politikai életben.

Rádics Sztepan, akinek tegnap reggel kellett volna Beogradba érkeznie, amikor halotta, hogy a király elutazott, néhány napra elhalasztotta utját a fővárosba. Miután Rádics nem érkezett meg Beogradba, halasztást szenvedett azon kérdések megoldása, amelyeket Rádicsal együttesen kellett volna megoldani.

A konkordátum

Tegnap délután a miniszterelnökségen konferencia volt több miniszter és dr. Smolaka vatikáni követ részvételével, amelyen a Vatikánnal megkötendő konkordátumról tárgyaltak.

A minisztériumok csökkentése

A minisztertanács délután hat órakerülést tartott, amelyen a minisztériumok számának csökkentéséről tárgyaltak. A központi igazgatásról szóló törvényjavaslat értelmében ugyanis az eddigi 19 minisztérium helyett a jövőben csak 14 tárca lesz. A minisztertanács tegnap arról tárgyalt, hogy a megszüntetendő minisztériumok egyes osztályait hová osztják be.

A hamisbélyeges ezresek

Tegnap este Urojevics Sztepan horvát föderalista képviselő interpellációt jegyzett be az interpellációs könyvbe, amelyben azt kérdezi Sztojadinovics Milan pénzügyminisztertől, hogy mi lesz azokkal az ezerdinárosokkal, amelyeket a beváltásnál a hatóságok lefoglaltak, mivel hamis bélyeg volt rajtuk. A hatóságok a lefoglalt ezresekéről elismervényt adtak ki és miután tekintélyes összeg az, amit lefog-

laltak, a közönség érthető idegességgel várja, hogy a pénzügyminiszterium mikor határoz a lefoglalt ezresek ügyében.

A miniszterek kötelessége

Zsánics föderalista képviselő Pasics Nikola miniszterelnökhöz intézett írásbeli kérdést, hogy miért nem helyettesítik a miniszterek törvényszerinti kötelességeiket és miért nem válaszolnak azokra a kérdésekre, amelyeket a képviselők sürgős ügyekben intéznek hozzájuk.

A tiranai követ Nincicsnél

Lazarevics Branko tiranai követ tegnap Beogradban érkezett és felkereste Nincics Momcsilo külügyminisztert, akivel az ochridai rablótámadásról és a szükséges intézkedésekről tárgyalt. A tárgyaláson szóba került az is, hogy milyen eszközöket lehet alkalmazni, hasonló események meghiusítására.

A szkupstina ülése

A tegnapi ülés a legnagyobb részvételben folyt le. A kormány részéről csak Szimonovics Milan népjóléti miniszter volt jelen az ülésen, a képviselők közül pedig szintén igen kevesen. A rokkanttörvény javaslatához elsőnek Popovics Milan dr. független demokrata szólalt hozzá és élesen bírálta a javaslatot, amely nem alkalmas a rokkantkérdés megoldására.

Groll Milan a szubotici kerület demokrata képviselője ellene fog szavazni, mert nem tartja igazságosnak, hogy szegények és gazdagok között különbséget tegyenek a rokkantilleték kifizetése alkalmával.

Beszéde után Szubotics elnök berekesztette az ülést.

ALÁIRTÁK AZ UTOLSÓ BÉKESZERZŐDÉST

Béke Törökországgal

Tegnap írta alá konzulunk Angorában a béke és barátság szerződését

Beograd, október 29. A külügyminisztérium sajtóosztálya jelenti: E hó 28-án aláírták államunk és a török köztársaság között a békéről és barátságról szóló szerződést. — Részünkről a szerződést Zsivkovics Traján kir. delegátus Angorában, török részről pedig dr. Tesik Ruzsdi bej külügyminiszter írta alá a szerződést.

Az SHS. királyság volt az utolsó, amely aláírta Törökországgal a békeszerződést. Emlekeztetes, hogy kormányunk nem akarta aláírni a sévresi béke revízióját, mert ez több tekintetben kedvezőtlen intézkedéseket tartalmazott reánk nézve. Miután időközben megállapodás jött létre a török kormánnyal a vitás

kérdésekben, a kormány elhatározta, hogy aláírja a békeszerződést.

A szerződés jelentősége

A békéről és barátságról szóló szerződés aláírása után mi sem akadályozza már meg azt, hogy Törökországgal kereskedelmi és gazdasági szerződést kössünk.

Az ország közgazdasági életére nagy befolyással lesz, ha Törökország nem lesz számunkra többet elzárva és megszűnik az eddigi állapot.

A szerződés aláírását különösen gazdasági körök sürgették, mivel a külföld igen sok előnytől fosztott meg bennünket.

A Stinnes cég bukása

Stinnes Ödön Amerikába költözött

Berlin, okt. 29. Stinnes Ödön a legnagyobb titokban elhagyta Németországot és Hamburgon keresztül Amerikába utazott. Röviddel ezelőtt kérdést intézett az összes érdekelt ségeihez aziránt, hogy a csőd eljárás lefolytatása után marad-e még nagyobb összeg rendelkezésére. Amikor kedvezőtlen jelentéseket kapott, Stinnes kijelentette, hogy semmi értelme nincs annak, hogy továbbra is Németországban maradjon. A csőd megmondoklásának semmi kifogása nem volt az ellen, hogy Stinnes elhagyja Németországot és megadta az engedélyt az elutazásra. Németországban Stinnes elutazása nagy feltűnést keltett és a berlini pénzügyi köröket állandóan foglalkoztatja az ország legnagyobb vállalkozójának végleges elköltözése.

Mussolini aranyérme

Róma, okt. 29. Milánóból jelentik: A város tanácsa Mussolini miniszterelnöknek nagy aranyérmet ajánlott fel, amelyet a zsufozásig megtelt Scala színházban ünnepélyes formák között nyújtottak át. Mussolini miniszterelnök a polgármester beszédére válaszolva beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy a fascizmus által a nemzetre kényszerített fegyelmet politikai, gazdasági és erkölcsi természetű okok igazolják. Akadtak egyesek, akik nem tudtak belenyugodni a befejezett tényekbe. Kijelentette, hogy az országhatár szempontjából nincs semmi nézeteltérés és válság esetén minden olasz ember egy akarattal száll sikra a megszentelt határok védelmére. A fascizmusnak feltétlen fegyelemre van szüksége, ha meg akarja valósítani azokat a célokat, amelyeket maga elé tűzött. Beszéde során Mussolini kifejtette, hogy csak a határozott irányú fascista politikának van életjogosultsága Olaszországban. Beszédét azzal fejezte be, hogy rendíthetetlenül bizik az olasz nép jövőjében.

Painlevé alakít kormányt

A francia válság megoldása

Páris, okt. 29. Painlevét tegnap este kihallgatáson fogadta Doumergue köztársasági elnök. Az Elyséből távozó Painlevé kijelentette az újságíróknak, hogy az elnök megbízta az új kormány megalakításával. Miután Herriot már előbb tanácskozott, közölte az elnökkel, hogy elfogadja a megbízatást.

A kamara baloldali csoportjának vezető bizottsága határozati javaslatot fogadott el, amelyben kimondja, hogy csak olyan kormányt támogat, amely el van szánva arra, hogy az ország pénzügyi helyzetének feljavítására az újonnan szerzett vagyonekat a szükséges mértékben meg fogja adóztatni.

A macedóniai kisebbségek

Genf, okt. 29. A kisebbségek bizottsága foglalkozott a Macedóniától Bulgáriába bevándoroltak kérdésével. A bizottság mást nem végzett, csupán megállapította az eltérést a bulgár és jugoszláv delegátusok előadása között, mire áttért a napirendre annélkül, hogy biztosította volna a lehetőséget a kérdés újabb tárgyalására vonatkozólag. A bizottság ezután a déltiroli német kisebbségek helyzetével foglalkozott.

Nagy robbanás Berlinben

Berlinből jelentik: Raideckendorffban csütörtök reggel borzalmas robbanás történt a Borker-féle vegyigyárban. A gyárépület teljesen megsemmisült. Hatalmas dördülés után mintegy ötven méter magas láng csapott ki a gyárépületből. A robbanás után a tetőzet összeomlott és nem maradt más a hatalmas épületből, csak egy füstölgő romhalmaz. A körülfekvő házak tetejét messzire elröpítette az explózió, amely sok ház ablakait bezúta. Szerencsére csak négy munkás sebesült meg, a többiek időben elmenekültek. A robbanást kétségtelenül vigyázatlanság idézte elő.

Kétszáz felfegyverzett paraszt

Albániába ment a kacsákok üldözésére

Az elrabolt ochridai járásfőnök és esperes nyomában

Beogradból jelentik: A kacsákok által elrabolt Blazsics ochridai járási főnök és Milosevics esperes hollétéről tegnap az az értesítés érkezett az albán belügyminisztériumba, hogy a támadást Peszacsani Riza, az Ochrida vidékén tartózkodó hírhedt rablóvezér követte el. A rablóvezér foglyaival Elbassan irányába menekült. Juka albán belügyminiszter a legszigorúbb rendeletet adta ki a rablóvezér kézrekerítésére. Az elbassani és korcsai csendőrség keresi a rablókat és reméli, hogy ez eredménnyel is fog járni.

A külügyminisztérium jegyzékére tegnap válaszolt az albán kormány és közölte, hogy a legenergikusabban nyomoz a rablók után és megbizta nyomozó közegeit, hogy lépjenek összeköttetésbe a jugoszláv csendőrséggel. Az Ochrida környékén élő parasztok közül két-

száz felfegyverkezve tegnap átlépték az albán határt, hogy a kacsákok üldözésére induljanak.

Az a rendőrkutya, amely a kacsákok nyomát felfedezte, elszakadt vezetőitől és átment Albániába, ahol elveszett.

Macedónia keresztény népe a muzulmánokat okolja a kacsákok garázdálkodásáért és bosszút akart állni Blazsics és Milosevics elrablása miatt. Az ochridai főispánnak azonban sikerült megnyugtanni őket és így nem került sor vérontásra. A keresztény lakosság felháborodása máris ért el eredményt, mert ennek hatására alatt egyes muzulmánok közölték a hatóságokkal, hogy az elraboltaknak semmi bántódásuk nem esett és hamarosan vissza fognak térni Ochridába.

*

Minden 70.000 lakásra egy gimnázium

Száztizenegy főgimnázium és hatvanegy nem teljes osztályu gimnázium van az országban

A világháború befejezése után minden ok nélkül gimnáziumokat alapítottak az ország minden nagyobb helyiségében. Sokszor kizárólag pártpolitikai okokból létesítettek gimnáziumokat. A gimnáziumok tulságos elszaporodása már hosszabb idő óta aggodalommal tölti el a közoktatásügyi minisztereket és keresték az eszközöket, hogyan csökkentsek a gimnáziumok számát.

Pribicevics Szvetozár minisztersége idején tervet dolgoztatott ki erre vonatkozólag és ezt a tervet magáévá tette Vukicsevics Velja a jelenlegi közoktatásügyi miniszter is. A miniszter ennek alapján néhány gimnáziumot megszüntetett és mintegy nyolcvan gimnáziumban csökkentette az osztályok számát.

Ennek az intézkedésnek a következményei azonban nem maradtak el. Az ország minden részéből küldöttségek keresik fel a közoktatásügyi minisztert és kéri rendelkezésének

visszavonását. Az érdekelt városok képviselőket is mozgósítottak, akik szintén interveniálnak Vukicsevics Velja közoktatásügyi miniszternél választókerületük érdekében.

A miniszter helyzete tehát nem nagyon kellemes egyrészt az érdekeltek ostromolják, másrészt az intellektuális elem túltengése következtében előállható súlyos helyzet követeli tőle parancsolólag a gimnáziumok redukálását. Az ország területén ma 172 gimnázium van, ezek közül 111 a nyolcosztályos, 6 a hétosztályos, 17 a hatosztályos, 8 az ötosztályos, 26 a négyosztályos, 1 a háromosztályos és 3 a kétosztályos. Még a háború előtt az ország egész területén 70 nyolcosztályos gimnázium volt. 1918 óta tehát 41 új nyolcosztályos gimnáziumot nyitottak meg. Ma 70.000 lakásra esik egy gimnázium az országban, ami bizony még egy nyugateurópai államban is sok.

*

Rohamosan terjed a sziriai lázadás

Fellázítják a mohamedánokat Szíriától a Kaukázusig

Berlin, okt. 29. Damaszkuszról érkezett hírek alapján londoni körökben úgy ítélik meg a helyzetet, hogy Franciaország súlyos ballépést követett el. Kairón át érkezett jelentés szerint a muzulmánok vezére kijelentette, hogy Damaszkuszt két-három napon át nehéz tüzéssel lövették a franciák és hogy az ágyú és gépfegyvertűznek több ezer mohamedán esett áldozatul. A mohamedánok el vannak tőkévelve arra, hogy az izlám védelmében a legerősebb harcot indítják meg a keresztény uralom ellen.

A lázadás hatalmas méreteket ölt és az izlám hívei felkelésre szólítják a mohamedánokat a Földközi tenger legszélsőbb nyugati partjaitól egészen a Kaukázusig. Sok ezer mohamedán elmenekült Damaszkuszról és a felkelőkkel egyesült. Franciaországnak több hadtestre lesz szüksége, hogy a nyugalmat ismét helyreállíthassa.

London, okt. 20. A lapok jelentései szerint a franciák kénytelenek voltak kiüríteni Damaszkuszt.

A görög-bolgár konfliktus befejezése

Aláírták a megszállt területek kiűrtéséről szóló jegyzőkönyvet

Szófia okt. 29. Az egész sajtó helyesli a népszövetségi tanács döntését, amely elrendeli az ellenségeskedés azonnali megszüntetését, és a megszállt területek kiűrtését. A sajtó kiemeli, hogy Bulgária meghajol a népszövetség döntése előtt, amely számára voltaképpen semmi változást nem jelent, tekintettel arra, hogy a bolgár csapatok sem az ellenségeskedést nem kezdték meg, sem görög területet nem szállottak meg.

Szófia okt. 29. Zlatew ezredes ma délután a Struma balpartján Marinopol és Petrics között 3 órakor találkozott Delte francia ezredessel, Giles angol alezredessel és Viccomti-Prasca gróf olasz alezredessel, akik mind a hárman belgrádi katonai attasék és akik Demirhisszáron át érkeztek meg a helyszínre. A három katonai attaséval Zlatew ezredes jegyzőkönyvet íratott alá, amely a következőképpen szól: Az ellenségeskedést mindkét részről meg kell szüntetni. A görög csapatoknak a bolgár

területet október 29-én reggel 8 óráig kell kiüríteni. A bolgár csapatok a bolgár kormány kifejezett kívánságára csak október 30-án délután egy órakor foglalják el határmenti állásukat, hogy a bolgár hatóságoknak alkalma legyen megállapítani azokat a károkat, amelyek a görög csapatok által megszállt területen keletkeztek. A fenti kikötések végrehajtása felett a három katonai attasé gyakorolja az ellenőrzést, és a feltételek nemteljesítése esetén szankciókat alkalmaznak. A jegyzőkönyvbe nem vették fel azt a bolgár részről tett kikötést, hogy a bolgár területről elűzött menekültek mindaddig nem térhetnek vissza földjeikre, amíg a helyszíntre érkezett bolgár szakértők meg nem állapították az okozott károkat. A görög parlamentairek kijelentették, hogy az ellenségeskedések folyamán a görögök negyven halottat veszítettek.

Kisebbségi nyelvünket védelmezi az, aki új előfizetést szerez a „DELBÁCSKA”-nak

KISEBBSÉGEK

(—) Szivek kongresszusa. Kolozsvár-ról jelentik: Az elmúlt vasárnap kezdődött meg a romániai négyzetek kongresszusa, amelyen Cantacuzino hercegnő felhívására résztvettek az összes kisebbségi négyzetek is. A Bukarestben lefolyt tanácskozással kapcsolatosan Cantacuzino hercegnő a következőket mondotta egy lap munkatársának:

— Égető szükségét éreztem annak, hogy a kisebbségi négyzeteket megismertessem szövetségünkkel, mert *mérhetetlenül sok a ten-nivaló*. Az összes kisebbségi négyzeteket támogatni fogjuk, hiszen törekvéseink közösek.

Hétfőn Mária királynő kihallgatáson fogadta a kongresszus résztvevőit, majd később külön kihallgatáson Pálffy Gyulácsy Irént, a kitűnő erdélyi magyar írónőt. A kihallgatás rendkívül közvetlen módon folyt le, s végeztével Mária királynő a következő kérdést tette fel:

— Van valami kívánsága tőlem?

— A magam számára nincsen — felelte az írónő — de kérem, hogy zárja szívébe Erdély magyar kisebbségét is.

A királynő elmosolyodott, szívéhez emelte az írónő kezét és így szólt:

— Mit érez itt aszonym? A szívem dobog és amit verné fog, annak hangjában csak szeretet lesz. *Kérem, nagyon kérem, szeressenek Erdély magyar asszonyai és a fájdalomt felejtve, enyhítve, legyünk nagyon, nagyon jó barátok...*

(—) Sajtó vihar Russzinszko új magyar pártja körül. Kassáról jelentik: Érsekújvárott nemrég tartott zászlot Szlovénzko legújabb magyar pártja, a Magyar Nemzeti Párt azzal a kifejezett céllal, hogy a magyarság számtalan kisebbségi követelésének kielégítése mellett megteremtse a szlovénzko magyarság egységét is. Az új pártot tegnap érte az első, igen erőteljes támadás a Prágai Magyar Hírlap hasábjain. A támadó cikk — aligha a magyar egység jegyében — ezekkel vádolja az új pártot:

„Az egységesítési láz hevében olyan ténnyel siklott az egységesítési gondolat, amelyre Russzinszko magyarsága, illetve őslakosága nem követheti azt. Arról van ugyanis szó, hogy a russzinszko kisgazdapárt feladta a terület autonóm jellegénél fogva is kidomborításra érdemes önállóságát, teljes egészében, felsőbb adminisztrációjának megszüntetésével, mint egyszerű kerület beleolvadt a szlovénzko Magyar Nemzeti Pártba, annak központi vezetése alatt. Aki ismeri Russzinszko különleges belpolitikai helyzetét, aki tisztában van azzal, mit jelent Russzinszko elhelyezkedése külpolitikai tekintetben, az kellőleg értékelni fogja azt a hat esztendő harcát, amit e terület papiros-autonómiajának, érvényre juttatásáért eddig megküzdöttünk.”

A cikk, amely hasonló hangnemben rendkívül éles hangon támadja az új magyar pártalakulatot, az „Egység felé” címet viseli...

(—) Kisebbségi parasztpárt... Aradról jelentik: A román parasztpárt a napokban tartotta meg nagygyűlését az aradi Fehér Kereszt nagytermében. A gyűlésen felszólt Madglaru képviselő, a párt vezére is, aki többek között a következőket mondotta:

— A kisebbségek többször kötöttek már különböző pártokkal paktumot. A kisebbségeknek joguk van olyan politikát folytatni, amelynek jónak látják. De olyan paktumot szeretnék látni, amelyben a munkás és parasztságról is gondoskodnak. Olyan nincsen. A jelenlegi kisebbségi politika a mágnások érdekeit szolgálja és nem a dolgozóké. Ugy hiszem, hogy a kisebbségek majd maguktól megalkotják a maguk külön parasztpártját, amit természetesen szívesen fogunk látni. Nem kívánjuk azt, hogy a kisebbségek román parasztpárti politikát folytassanak, folytathatnak magyar, német vagy bármilyen más politikát, csak parasztpárti legyen.

Utána Michalacke képviselő beszélt, aki beszédét ezzel fejezte be:

— Mi nem félünk attól, ha a kisebbségeknek meg lesz a teljes szabadságuk. — Ha itthon érzik magukat, megbékülnek lassan a helyzettel, amit a történelem diktált, biztosra veszem, hogy az országnak loyális polgárai lesznek.

A kisebbségi kérdés a magyar parlamentben

Teleki Pál volt miniszterelnök Magyarországnak a népszövetségből való kilépését tette szóvá Bethlen miniszterelnök válasza

Budapest, okt. 29. A nemzetgyűlés mai ülésén, amelyet fél 11 órakor nyitottak meg, napirend előtt Baross János szólalt fel. Ujból foglalkozni kell a kisebbségi kérdéssel — mondotta —, mert egyes helyeken a kisebbségek sorsa állandóan rosszabbodik. Új utakat és eszközöket kell keresnünk, amelyek ezen a téren javulást hozhatnak. A Népszövetség eddig még egy lépést sem tett a kisebbségek érdekében. A magyar közvélemény nem akar helynyugodni a kisebbségi kérdések olyan kezelésében, mint amint a Népszövetségben látnunk. Tizenkilenc esetben fordult már a magyar kisebbség a Népszövetséghez panasszal, érdemi leg csak egyet intéztek el, a bánáti telepéseknek az ügyét, de ezekkel a után alaposan el is bántak. Hangzatos szavakat hallunk a Népszövetség részéről, de a kisebbségek elleni intézkedések előtt szemethunynak. Nemcsak a magyarok járnak panaszkodni a Népszövetséghez, járnak oda a rutének, a németek és a tótok is. Az ugynevezett kisebbségi kérdés a Duna völgyében nemcsak a négy millió magyarnak a problémája, hanem a Csehszlovákiában és Besszarabiában levő kisebbségek kérdése is. Statisztikai adatokkal bizonyítja, hogy Csehszlovákiában a nemzetiségek többségben vannak.

A kisebbségek jogai szerződésben vannak biztosítva. Az első nemzetgyűlés elkövette azt a nagy hibát, hogy ratifikálta a trianoni békeszerződést. Ha ezt a szerződést nem ratifikáltuk volna, most sokkal jobb helyzetben volnánk, de most már egy befejezett tény előtt állunk. Az akkori politikusoknak van egy mentségük és pedig az a hiszékenységük, hogy bíztak az öt nagy hatalom által aláírt szerződésekben, amelyek a kisebbségek jogait biztosítják és bíztak Millerand kísérőlevelében is. Hogy a határkiigazító bizottság hogy működött, azt valamennyien tudjuk, komolytalan játék volt az egész. (Helyeslés az egész házban.)

Csalatkozunk a Népszövetségben is, melynek kötelessége lett volna a szerződések jogait biztosítani. A Népszövetséghez intézett panaszok nem érnek semmit. Az első nemzetgyűlés a nagy hatalmakkal szemben ratifikálta a békeszerződést. Nekünk tehát hozzájuk kell fordulnunk, mert ők garantálták a szerződések megtartását és a retorzió is az ő kezükben van, a jóvátétel kérdése. Amint velünk szemben nem teljesítik vállalt kötelezettségeiket, úgy nekünk sem kell teljesíteni azt. A kormány, ha elvben is, de elismerte a jóvátételi kötelezettségek teljesítését.

Arra kell törekednünk, hogy a német kérdés döntőpontra jutása után, a magyar kérdés dominálóná váljék, mert ez csak rajtunk múlik. Rá kell mutatni arra, hogy az európai szociális, gazdasági és pénzügyi válság megoldásának a béke legyen az alapja. Diplomatainknak meg kell találniuk a helyes diplomáciai tónust. Biedermejer hagyományokkal nem lehet felvenni a harcot a mai politikusokkal. *Mi őszinte békében akarunk élni a szomszédainkkal, de mindenütt állig való felfegyverkezéssel találkozunk.* Kérni kell a kormányt, hogy minél előbb jöjjön konkrét javaslattal ebben az ügyben.

A kisebbségi kérdés a béke akadályai.

Pakots József ezután arra mutatott rá, hogy a kisebbségi kérdés akadályai az egyetemes békének. A mi kisebbségeink ügyében nem kerül a sor olyan fejleményre, hogy csak remény is lehessen arra, hogy a közeli jövőben minimális javulás történik ebben az ügyben. A magyar diplomácia nehézkés. Örökölte a Ballplatz szellemét s külügyi vezetőségünk nem

tudja megtalálni a kapcsolatot a nagy hatalmak exponenseivel, akiknek sorsdöntő szavuk van. Nincs egészséges külpolitikai vezetés, amit bizonyít a külügyminiszterek folyton változó sorozata. Romániának minden ténykedése arra irányul, hogy a magyar kisebbségek védelme tényleg erőteljes külpolitika indul meg.

Ismerteti azokat a ckkelyeket, amelyek az erdélyi magyarok jogait biztosítják, majd az erdélyi magyar iskolák bezárásáról szól. Egymásután zárják be a középiskolákat. Példának felemlíti a szászvárosi kollégium sorsát, ahonnan márcól-hónapra 183 magyar ifjút tettek ki. A rendeletek egész sorával bénítják meg a magyar iskolákat. Az erdélyi kisebbségek panasszal fordultak ujabban a népszövetséghez. Angelescu egy ellenmemorandumot terjesztett be, amely hemzseg a valótlanságoktól. Meg kell az utat találni arra, és a garantáló nagy hatalmak figyelmét fel kell hívni arra, hogy tegyék ezt a kérdést megfontolás tárgyává és segítsenek a kisebbségeken. *A béke alapját addig nem lehet megteremteni, amíg ez a kérdés nincs megoldva. Nem lehet bárkit megfosztani anyanyelvétől és ősi kulturájától.* Ezt a kérdést hatalmi politikával eldönteni nem lehet. (Helyeslés és taps az egész házban.)

Teleki Pál a népszövetség ellen

Ezután Teleki Pál gróf szólalt fel. Megindokolta miért vetette fel Genéből való visszatérte után azt a kérdést, hogy vajjon bennmaradjunk-e a népszövetségben igen-e vagy nem? Nem akarta ezzel azt mondani, hogy most már azonnal lépünk ki a népszövetségből, ezt a kérdést nagyon komoly megfontolás tárgyává kell tenni. Elismeri, hogy a nemzetek szövetsége kifejlődhetik egy olyan szervvé, mint amilyennek megalapítója elgondolta. A közvéleményt talán még odaszoríthatná, de a népszövetség működésében lát olyan mozzanatok, amelyek bizonyos aggályokat indokoltá tesznek. Minket elsősorban a leszerelés érdekel. Aki a népszövetségben elhangzott felszólalásokat figyelemmel kísérte, az tisztában van azzal, hogy a lefegyverzés, a mi lefegyverzésünk az ő biztonságuk. *Mig ez az álláspont meg nem szűnik, addig a népszövetségtől eredményeket nem várhatunk.* A népszövetség szervezési hibáiban szenved. Még ma is bizonytalan a viszony a közgyűlés és a tanács között. Magyar szempontból nagyon fontos ez a megkülönböztetés, mert tulajdonképpen két népszövetség van. Az egyikben bent vagyunk, a másikban nem. Az egyik ráknézve a tanácskoztatótestület, a másik bíróság. A tanács és a közgyűlés hatásköre között nincs megkülönböztetés. Egymásmellé rendelt testületek. Mind a kettőnek meg van a joga, hogy ugyanazzal a kérdéssel foglalkozzék, de hogy hogyan, azt nem szabályozták. A tanács sulya annyiban is nagyobb, mert évenként négyszer ülészik, a közgyűlés pedig évenként csak egyszer és nélkülözi azt a közvetlenséget, amelyre szüksége volna. A népszövetségre vonatkozólag ezt a viszonyt különbözőképpen próbálták jellemezni. Próbáltak nehéz kérdésekben eredményt és döntést várni ott, ahol még az institúció sincs tisztában azzal, hogy a szervezet mit enged meg. A születés egyik eredendő hibája az, hogy van a népszövetségen kívül álló harmadik testület is, amely beleszó a kérdések intézésébe. Ez a nagykövetek tanácsa, amely ugyanolyan kérdésekkel foglalkozik, mint a népszövetség tanácsa, vagy közgyűlése. A negyedik szerv a titkárság, amely a népszövetségnek állandóan működő szerve lévén nagy befolyást gyakorol, s ezt maga is tapasztalta. A titkárságban is a nemzetek politikai jellege van és ezt igazolja működése is. Az egész tanács a nemzetközi diplomácia befo-

lyása alatt áll és eszerint igazodik. A mi kérdéseink közül a pénzügyi, határ és a kisebbségi ügyek voltak a népszövetség előtt. Elismeri, hogy pénzügyi kérdésekben komoly támogatásra találtunk.

A határkérdések közül a jugoszláv és a saigótarjáni néven ismert cseh kérdés volt a tanács előtt. A kettő közül az egyikben javunkra, a másikban kárunkra döntött a tanács úgy, hogy egészbevéve azt a kenyeret keltheti a dolog, hogy paritásos igazságot osztott. A kisebbségi kérdések közül az erdélyi telepések ügye került a tanács asztalára. Ebből a tárgyalásból azt az érdekes tanulságot vonhatjuk le, hogy a tanács nem bírói, hanem politikai testület, amely nem jogi megoldást, hanem politikai kompromisszumot keres. A tanács háromtagú bizottságot küldött ki a kérdés megvizsgálására. Ezek egyike négyszemkötzt a telepések ügyvédjét is meghallgatta. Amikor azonban a kérdés a tanács asztalára került, a telepések képviselője szóhoz sem jutott. Így Titulescu, aki kétségnélkül kiváló szónok, feltárhatta a maga álláspontját, amely telítve volt a valótlanosságok egész sorával abban a biztos tudatban, hogy azt senki megcáfolni nem fogja. Mindezek után felmerült az a kérdés, hogy bentmaradjunk-e a népszövetségben vagy sem, hogy ne tegyük-e komoly megfontolás tárgyává.

Azt mondhatjuk erre, hogy most tegyük ezt Locarno után? Igaz, hogy Németország belépésétől sokat vártunk, de kérdés, hogy a Németország belépésétől várt kedvező atmoszférában a népszövetség képes lesz-e olyan működést kifejteni, amely gyors eredményre vezethet. Lehet, hogy a népszövetség odafejlődik és az lesz amit tőle az emberiség kíván. Figyelemmel kell azonban lenni arra, hogy vannak olyanok akiknek van idejük ezt bevárni, de vannak akiknek nincs.

Bethlen válasza

Bethlen István miniszterelnök válaszol a felszólalásokra. Szükségesnek tartja, hogy a magyar kormány részéről kifejtse álláspontját a kérdésekben. Elismeri, hogy aktuálissá vált arról beszélni, hogy Magyarország bennmaradjon-e a népszövetségben vagy nem. A maga részéről egyelőre korainak tartja a végleges döntést, mert ebben az esetben az ország teljesen magára marad. Helyesnek és szükségesnek tartja, hogy az ország ellen megindított propaganda tevékenység letörésére a magyar társadalom óvintézkedéseket tesz folyamatba, de fontos, hogy ezek az intézkedések az igazság alapján épüljenek fel. Biztosítja a közvéleményt, hogy a kormány minden tekintetben megteszi a kötelességét.

Bethlen nagy tetszéssel kísért felszólalása után az elnök napirendi indítványt tesz, amelynek értelmében a nemzetgyűlés holnap tartja legközelebbi ülését és ezzel az ülés negyed 3 órakor véget ért.

Nagyszabású hangversenyt rendez a novisadi Ingenyenyer Egyesület.

Az Ingenyenyer Egyesület választmánya tegnap délután tartotta Kohn Ilona elnöklése alatt első őszi gyűlését a Városháza tanácstermében s ez alkalommal egyhangulag elhatározta, hogy november 7-én nagyszabású hangversenyt és táncestélyt rendez a „Sloboda” összes termeiben. A hangversenyen közreműködnek Dr. Mócs Sándorné, Waldner Edit és Markovics Mara, a hangverseny után pedig különféle attrakciókra és meglepetésekre kerül a sor, amelyeken az előkelő hölgyválasztmány valamennyi tagja vesz részt. Ilyen nagyszabású és szenzációsan ígérkező estély még nem volt Novisádon, hiszen Novisád társadalmának ugyszólván összes előkelőségei fáradoznak sikerén. A választmány az estély, valamint az Ingenyenyer Egyesület valamennyi bekövetkezendő mulatságainak védnöknői tisztségére Dungszerzki Gyóknét fogja felkérni. A beléptidjat a választmány 25 dinárban állapította meg a földszintre; 15 dinárban pedig a balkonra. Az estélyt terített asztalok mellett fogják megtartani, hogy ezáltal is emeljék a mulatság kedélyes

lefolysát. Az asztaloknál Novisád legszebb hölgyei fognak kiszolgálni, a pezsgő pavillonban pedig a legelegánsabb hölgykoszoru ajánlotta fel közreműködését. A részletes programot legközelebb fogjuk közölni. A vigalmi bizottságban a következők foglalnak helyet: Kohn Gyuláné, Dr. Mócs Sándorné, Bauer Gyuláné, Kassowitz Arminné, Frank Jelka, Grossmann Arnoldné, Schwarz Mica, Ilin Dusánné, Weiss Vilmosné, ifj. Menráth Józsefné, Kremling 3 ru-

nóné, Aschenbrenner Károlyné, Dr. Mrvosné, Miklautz k. a., Dr. Markovics Mara, Polgár Mici, Kapamadzsia Anka, Dr. Resch Ferencné, Dr. Perc Ferencné, Grossinger Meda, Dietzen Gáborné, Matics Vászáné, Freud Béláné, Dr. Jovanovics György, Kottas Aladár, Szubotics Ozren, Paquor József, Kohn Gyula József, Major József, Königstättler Dusán és mások. Jegyek már kaphatók a Lipkovic trafikban és a „Slavia” könyvkereskedésben

Josipovich volt horvát bán feleségét csalással vádolják

Elzalogosította férje arany rendjeleit, brónzi összegeket vett fel és senkinek nem fizetett — Most gyenge elméjének nyilvánítták

A budapesti büntetőtörvényszék feljebbviteli tanácsa szenzációsan érdekes bűnpert tárgyalta tegnap. A per vádlottja Josipovich Géza volt horvát miniszter és horvát bán felesége, aki ellen sikkasztás, lopás és csalás büntette címén tettek feljelentést.

A panaszos, egy erdélyi menekült mérnök, Ujlaky Nagy Árpád felesége, aki azt panasolta, hogy tavaly augusztusban 44 millió 800.000 korona kölcsönt adott a kegyelmes asszonynak azzal a feltétellel, hogy ha október 1-ig vissza nem fizeti tartozását, úgy

a fedezetül adott váltót, továbbá az első osztályú aranykéménnyel díszített vaskoronarendet és több ezüst díszművet tulajdonul tekintheti.

Csak később tudta meg, hogy a vaskoronarend államtulajdon, azt elzalogosítani nem szabad és aki mégis elzalogosítja, az lopást követ el. Josipovichné október 1-én nem fizette meg tartozását, a fizetést folyton halogatta, úgy hogy ő végszükségbe jutott és kénytelen volt kényszerregezési alapon huszmillió koronában vele kiegyezni. Csak azután tudta meg, hogy nemcsak tőle, de másoktól is hatalmas összegeket vett kölcsön Josipovichné, aki komornája, továbbá Rechnitzer Károly ügynök útján a lapokban apróhirdetést tett közzé, hogy nála bő kamatozással kölcsönököt lehet elhelyezni.

Amikor senkinek nem fizetett és a hitelezők mozgolódnni kezdtek, Josipovichné hirtelen gondnokság alá helyeztette családját.

A feljelentés ügyében az ügyészség nem látta a lopás, csalás és sikkasztás büntetett fenforogni, hanem hitelezési csalás címén tar-

totta fenn a vádat és az iratokat a büntetőjársbíróshoz tette át.

A megtartott büntetőjársbíróshoz tárgyaláson a bíróság Josipovichné felmentette a vád alól.

A tegnapi feljebbviteli tárgyaláson a már megiehetősen idős „kegyelmes asszony” gyászruhában foglalt helyet a vádlottak padján. A panaszos nő jogi képviselője a vádlott súlyos megbüntetését kérte.

Josipovichné védője a következőket érvelt:

— A régi Magyarország egyik főméltóságának feleségét vonszolták ide a vádlottak padjára. A kegyelmesasszony hosszú idő óta gyengeelméjűségben szenved. Ügynökök és uzsorások hada teljesen kiforgatta őt vagyónából. De hogy hova tette Josipovichné a rengeteg pénzt, azt senkisé tudja.

Eladja fejedelmi értékű ékszereit, szőnyegeit, ezüstjait, de hogy hova tette azokat, arról nem tud magyarázatot adni. Egyetlen fia, Josipovich Kálmán volt népjóléti miniszteri tanácsos, aki pár hónappal ezelőtt halálos szerencsétlenség áldozata lett, mindent elkövetett, hogy rendezze anyja ügyeit. De miből? Két és fél millió koronás fizetéséből, vagy a kegyelmes ur négy millió korona nyugdíjából?

Ezután ismertették Németh Ödön tanár, törvényszéki orvosszakértő és Oláh Gusztáv dr., a lipótmezei elmeógyógyintézet igazgatójának szakvéleményét, amelyek szerint Josipovichné hosszabb időre visszanyuló gyengeelméjűségben szenved.

Ujlaky Nagy Árpádné kihallgatása után a bíróság elrendelte a bizonyítás kiegészítését és a főtárgyalást elnapolta.

Vizsgáztatják a vajdasági magyar vasutasokat

A „Balkán” gyűlöli a subotici vasutagazgatót — és ennek a gyűlöletnek a magyar vasutasok fizetik meg az árát

A „Balkán” című nacionalista lapnak az ellenszenv egyre tart már évek óta a magyarok ellen, különösen pedig a vajdasági magyar vasutasok ellen. Ennek az ellenszenvnek a következményéül tekint mindenki azt a legújabb rendeletet, amellyel a beogradi vasuti vezérigazgatóság elrendeli a vajdasági magyar vasutasok megvizsgáztatását abból a szempontból, vajjon beszélnek-e az államnyelvet oly mértékben, hogy az megfeleljen a szolgálat érdekeinek.

A subotici vasutagazgatóság már ki is küldött két delegátust és ezek a vezérigazgatóság megbízott közegével már meg is kezdték a vonalon a vizsgáztatást. A vasutagazgatóság már ki is küldött két delegátust és ezek a vezérigazgatóság két kiküldöttje Gardinovacski főellenőr és Zsivkov Zsivko ellenőr.

Mint hogy ez a vizsgarendet egészen váratlanul jött, ámbár a Balkán támadásai sejtettek valami veszedelmet, mindenki tudja, hogy ez nem éppen szolgálati érdekből történik, hanem valószínű célja az, hogy

azokat, akik nem tudják „kellőképpen” az államnyelvet, vagy nyugdíjazzzák, vagy elbocsátják nyugdíj nélkül.

Ez a rendelet és ennek a következményei természetesen óriási veszteségei lesznek a vasuti szolgálatnak, mert hiszen kipróbált és szakképzett munkások a vizsgáztatandók legnagyobb része.

A kérdést egészen másképpen kellett volna megoldani. Először új, rendes gárdát kellett volna nevelni ezeknek a tapasztalt vasutasoknak a védelme alatt és amikor ezeknek a fiataloknak meg van a kellő tapasztalatuk, akkor lehetne nyugdíjazni a régieket, nem pedig ilyen hirtelen intézkedéssel rontani a vasuti szolgálat színvonalát, csupán azért, mert egy ujság egyéni célokból a subotici vasutagazgatót lehetetienné akarja tenni. E célból a Balkán természetesen a kipróbált magyar vasutasokat használja fel ütőkártyául az igazgató ellen.

Apolló október 30—31-én és november 1-én
Rodolfo Valentino a „Szent ördög”
című filmszenzációban.

HIREK

A pengő

Nagyszerűen hangzik magyarul Szinte cseng és reng tőle a zengő lengő és rengő pengő. Igazi magyar pénz. De mit szólnak hozzá a többi nemzetek, azok, hogy fogják kimondani ezt a furcsa micsodát? Mert hogy magyarnak ugyan nem furcsa, de a külföldinek az. De mennyire. Nézzük csak, hogyan is fogják kimondani ott, ahol még nem jöttek rá a zamatjára:

Minálunk: pengre.

A franciák: panszé.

Az angolok: penju.

Az olaszok: o pendzse o morte!

A németek: Der penghe.

A spanyolok: Il pendzsoesz.

A svédek: Säckerhets pendstickor.

A csehek: Zatraceni pengi!

A lengyelek: Nije ivychylác sije pengije.

A görögök: Politropon pengalosz.

A bolgárok: Blgarszkája pendzsakoff.

Az oroszok: Harasó! Cservenjecz pengijecz.

A románok: Ungye merzse lapadore rumunjescsi pendjadore.

A szlovákok: Czo je to pengi? To neni hubanicska!

A törökök: Hanum latif bajrum sevdah penke allah, olla illah!

Az amerikaiak: Ej en jenki! Dudl, dudl penki!

A kínaiak: Csing, csang, cseng Maja-saki peng!

A zsidók: Was mocht csak mit „penke“ grósz Jiddisch zagt man ajvé „mósz“.

Az albánok: Hasszán Müftár kacsák beg, undum dare mufti penk!

A magyarok: Szorozva nyolccal, osztva tizezerrel, levonva két millió, marad — null!

K. A.

1925. Október 30. Péntek

Római katolikus: R. sz. Alfonz. Protestáns: Kolos. Görög keleti: Ozeds. A nap kel 6 óra 40 perckor, nyugszik 4 órakor 46 perckor. A hold kel 12 óra 56 perckor, nyugszik 2 óra 48 perckor. Nemzeti Színház: Stradivarius — Kettőnek terítve. — A három maszk. Apolló mozi: A szent ördög (Rudolf Valentino a főszerepben).

Időjárás: (A petrovaradini katonai meteorológiai állomás jelentése). Az erős légnyomás Oroszország felett áll, a depresszió Norvégiától nyugatra, ahonnan a Fehér tenger felé terjed. Erősebb szelek sehol sincsenek, de egész Középeurópában ködös az idő, csak Közép Spanyolországban és helyenként országunk délnyugati részén derült. Csapadék kevés volt, a hőmérséklet északnyugaton és délkeleten esett, másutt emelkedett.

Jóslat: Országunkban az idő változó lesz. A szelek valamivel erősödni fognak. Nyugaton ködös és felhős marad az idő, egyuttal hűvös is, keleten a köd ritkulni és helyenként esőket fog okozni. A hőmérséklet keleten emelkedni fog.

— **A király vadászatán.** Őfelségeik, a király és királyné szerdán este 11 órakor Hadzsics tábornok kíséretében Varasdra utaztak, amelynek környékén vadászni fognak két-három napig.

— **Uj osztályozás az iskolákban.** A közoktatásügyi minisztérium rendeletet adott ki az elemi és középiskolák új osztályozási rendszeréről. Eszerint öt jegy lesz, az elégséges tanulmányi és megfelelő (2) magaviseleti jegyet úgy tekintik, mint az eddigi jót (3) úgy, hogy az elégségesek és megfelelő magaviseleűek felsőbb osztályba mehetnek. Csak az egyest kapott tanulóknak kell osztályt ismételniük.

— **Dr. Dungyerszki Gedeonné a novisadi Ingenyenyér Egyesület díszelnőknője.** Mint értesülünk, a novisadi Ingenyenyér Egyesület elnöknője felkérte Dr. Dungyerszki Gedeonnét, Ő Felsége Mária királynő udvarhölgyét, hogy vállalja az egyesület díszelnőknői tisztjét. Dungyerszki Gegeonné kijelentette, hogy arra a nemes és emberbaráti célra való tekintettel, amelynek szolgálatában az egyesület áll, a tisztséget elfogadja. Személyében egy kiváló képességű és jótékonyágáról közismert uriaszony kerül annak az egyesületnek az élére, amely megalakulása óta jelentős sikerekkel igyekszik a novisadi szegények mérhetetlen nyomorát enyhíteni. A díszelnőknő ebben az esetben először vállal nyilvános szerepet egy jótékonyági akció keretén belül.

— **A „Molnár és gyermeke” novisadi előadására** szorgalmasan készülődnek a „Frohsinn” dalkör kitűnő műkedvelői. Az előjелеkből itélve az előadás minden tekintetben sikeresnek ígérkezik. A jegyek nagy része (Kara és társánál, Futaki ut 48.) már elővételben elkelt. Az előadást szombaton este fél 9 órakor kezdik a Szloboda szálló dísztermében. Pénztárnyitás (tekintettel arra, hogy csak egy pénztár lesz) szombaton délután 5 órakor.

— **Tengerészeti nap.** Szombaton, okt. 31-én a haditengerészet szlava ünnepén a „Jadranszka Sztrazsa” novisadi főbizottsága nyilvános gyűjtést fog rendezni Noviszádon jótékonyági alapja javára. A hazafias közönség felkérjük, hogy anyagi viszonyaihoz képest minél tekintélyesebb összegekkel járuljon hozzá az alap gyarapításához. Kedvezőtlen időjárás esetén a gyűjtést november 8-án fogják lefolytatni.

— **A szerb haladó nők egyesülete szubvenciót kér a várostól.** A novisadi szerb haladó nők egyesülete ez évben fokozottabb működést akar kifejteni. Terve vette több előadás megtartását a szerb történelem és irodalom nagyjairól ezenkívül a nép részére is több előadást akar tartani, miután anyagilag meglehetősen gyengén áll az intézmény, most kérvénnyel fordult a városi tanácshoz és évi ötezer dinár szubvenciót kért.

— **Katolikus iskolai ünnep.** A közoktatásügyi minisztérium rendeletet adott ki, amelynek értelmében Kisasszony napján a katolikus gyermekek szünetelnek.

— **A tanítóképzők tanrendje.** A közoktatásügyi minisztérium rendelete értelmében a tanítóképzőkben a tanítási óra 45 percből áll. Az első és második óra között 5 perc a szünet, a második és harmadik között 10 perc, a harmadik és negyedik között 20 perc, a negyedik és ötödik között pedig 15 perc, úgy hogy a tanítási 12 óra 35 perckor fejeződik be.

— **Ujabb kacsák támadás.** A Pety és Andrijevac közötti uton kacsákok megtámadtak hat kereskedőt, teljesen kirabolták és levetkőztették őket, azután pedig az albán határ felé vették útjukat. A kifosztott és levetkőztetett kereskedők részére autót hoztak ruhát Petyről.

— **Lemondott a petrovaradini polgármester.** Egy hónappal ezelőtt választották meg petrovaradini polgármesterré Romics Dragutint. Az új polgármester azonban nem sokáig maradt meg állásában, mert e héten beadta lemondását.

— **Baleset munkaközben.** A Zadruga Bank asztalos műhelyében dolgozott Gessler Mihály 25 éves asztalos. Csütörtök reggel munkaközben a gyalugép balkezét elkapta és összeroncsolta. A súlyosan sebesült asztalost a közoktatásba szállították.

— **Házkutatás a Mosse cég bukaresti üzlethelyiségében.** Bukarestből jelentik: A rendőrség váratlanul házkutatást tartott a berlini Mosse Rudolf könyvkiadó cég bukaresti üzlethelyiségében, ahol különböző feljegyzéseket és iratokat foglalt le. A könyvkiadó cég ellen kémkedés miatt tettek feljelentést és ennek következtében foganatosították a házkutatást. A vállalat ugyanis címjegyzék-könyveket ad ki minden országban és hirszerint ezt Romániában katonai címek közlésére is kiterjesztette.

— **Büntető eljárás indul a koplalás apostola ellen.** A bukaresti egészségügyi vezérigazgatóságához több feljelentés érkezett Bi-

csérdi Béla ismert erdélyi egészségügyi apostól ellen, aki írásaiban és borsos beléptidij mellett tartott szabadelőadásában azt hirdette, hogy aki a rendszeréhez alkalmazza étrendjét, az több száz évig is élélhet. Bicsérdi rendszere a koplalás és a tisztán nyers növényi eledel-ekkel való táplálkozás. Igen sok hive van és sokan már bele is haltak ebbe az életmeghosszabbító koplalásba. Ezért jelentették fel Bicsérdit a bukaresti legfelsőbb egészségügyi hatóságoknál, mely most felhívta a kerületi vezérigazgatóságokat, hogy tegyenek jelentést és gyűjtsenek statisztikai adatokat Bicsérdi működésére vonatkozólag. Az így egybegyűlt adatok alapján indul majd meg a büntető eljárás Bicsérdi ellen.

— **Berlinben a múlt évben hatezer ember tűnt el.** A berlini rendőrségen éppúgy mint minden világváros rendőrségén külön osztály van, amely az eltűnteket nyomozza. A berlini eltűnési osztály most adta közre az 1924. évi kimutatását, amelyből kiderül, hogy a múlt évben több mint hatezer embernek vesztett nyoma illetőleg ennyi eltűnést jelentettek be. Ebből 1300 ember sorsát nem lehetett kideríteni, nyomtalanul elvesztek a világváros tömkelegében.

— **Temesváron sztrájkolnak.** Temesvárról jelentik: A Márki és Barta féle gépgyárba a munkavezető elbocsátott egy munkást. E miatt a többi munkás sztrájkba lépett és példáját követték más gyárak munkásai is. Eddig hatszáz munkás van sztrájkban és attól tartanak, hogy rövidesen általános sztrájk üt ki Temesvárott.

— **A csehszlovákiai magyar és német pártok együttműködése.** Prágából jelentik: A csehszlovákiai magyar nemzeti párt szerdai nagygyűlésén Szentiványi képviselő hosszasan fejtegette a német párttal való együttműködés fontosságát. Ez az együttműködés nem befolyásolja a magyarság közös munkáját a tótokkal.

(x) **40.000 nyeresemény** lesz november 2-ától 20-ig kisorsolva az osztálysorsjegy huzásán, köztük az 1.000.000 dináros is. Vásárolja meg sorsjegyet Vojv. Trg. Agencijánál, Kralja Petra 29. 2148-1-3

— **Csökkentették a tranzit-árak vieldiját.** A magyar szállító-érdekeltségek diplomáciai uton panaszt tettek Beogradban a közlekedésügyi miniszternél, mert a vasutasok a Magyarországról Görögország részére Jugoszlávián keresztül továbbított burgonyaküldeményeknél sokkal nagyobb tranzitdíjat számítottak, mint azt a nemzetközi szabályzat megengedné. A panasznak lett is fogadata, mert a közlekedésügyi miniszter most rendelet úján értesítette a suboticei vasutigazgatóságot, hogy ezek után a tranzit-árak után ezentul nem a „C” osztályu díjat kell számítani, hanem a 10. kiviteli díjszabást.

— **Öngyilkosság Mali Idjason.** Körmöczi Sándor 24 éves maliidjosi gazda e hó 27-én reggel kiment a határban lévő tanyájára, s ott a fészterben felakasztotta magát. Mire tettét észrevették, már halott volt. Körmöczi, aki szeptemberben került haza a katonaságtól, vasárnap meggyönt és megáldozott, s az egész napot a legvidámabb hangulatban töltötte úgy, hogy sem szülei sem barátai nem sejtették, hogy milyen borzasztó tervvel foglalkozik. Levelet nem hagyott hátra, s így nem is sejtjük, hogy borzalmas tettét mért követte el. A mélyen sujtott szülők iránt az egész községben nagy részvét nyilvánul meg.

BÁCSMEGYEI
FÖLDBIROKOSOK FIGYELMÉBE!
 Jelzalog kölcsönöket
 kedvező visszafizetési és kamatfeltételek
 mellett folyósít a
KERESKEDELMI és IPARBANK
R. T. NOVISADON
 A kölcsönkérőknek telekkönyvi kivonatot és
 kataszteri birtokívet kell betérjeszteniük a
 kölcsönigénylés alkalmából. 2131-2-6

— **Megitták a veszett kutya vérét.** Rettenetes és undorító kalandja volt a subotici vasútállomáson három vasutasnak. Egyikük úgy estefelé észrevette, hogy az egyik szállítmányból valami csurog. Minthogy a folyadék szépen csomagolt bádgedényből származott, a vasutas méltán gondolhatta, hogy az valami finom borfélé és ezért megízlelte. Mivel az íze tetszett neki, másik két társával nagyobb rést ütött az edényen és poharakba eresztették a „bort” s úgy itták. Az ügyeletes vasuti tisztviselő észrevette őket és mikor megállapította, hogy a dobozban egy veszett kutya levágott fejét szállították Novi Sadra a Pasteur-intézetbe megvizsgálás végett, azonnal felküldötte ebbe az intézetbe a három vasutast is, akik ittak a fejből kicsorgó kutyavérből. Valószínű ugyan, hogy a vasutasok nem kapnak veszettséget, mert csak akkor terjed, ha vér-erekbe megy; ellenben bizonyos az is, hogy az illető vasutasok jóidőre elvesztették étvágyukat ez eset után.

— **Két új vásár Csantaviren.** A kereskedelmi és iparügyi miniszterium két új vásárt engedélyezett Csantaviren. Az első vásárt november 1-én vasárnap tartják meg a következőket pedig február 2-án. Erre a vásárra mindenemű állatot fel lehet hajtani olyan helyekről, ahol semmiféle marhabetegség nincs.

IDEGENFORGALOM és UTAZÁS

Legfontosabb tudnivalók

R. N. Novisad. A lejárt magyar utlevele meghosszabbításához szüksége van egy bizonyítványra, amelyben igazolják, hogy milyen számú engedély alapján tartózkodik az SHS államban és hol tartózkodik állandóan. Ezen igazolványt a helyi hatóságok adják ki, amennyiben erre vonatkozólag kérvényt ad be. Novisadon a főkapitányság utlevélosztályában állítják ki az igazolványt. (Városháza, II. emelet 38. sz. szoba.) Amennyiben az utlevél Magyarországon lett kiállítva, még egy fénykép is szükséges.

K. B. Novisad. A magyar követség címe: Wien, I. Bankgasse 4—6.

Temerini előfizető. Tudassa, hogy fivére miért nem kapta meg a beutazási engedélyt. És a kérvény be lett-e adva és milyen szám alatt?

Nyugdíjas, Novisad. A magyar követség egyszer egy évben ad féláru vizumot nyugdíjasoknak, amennyiben személyesen jelentkeznek a követségnél.

Érdeklődő, Senta. Az új menetrend november 1-ével lép életbe. A nemzetközi vonalakon alig van változás.

F. I. B. Novisad. A budapesti SHS konzulátus 30 napra szóló vizumot ad. A helyi hatóság saját hatáskörében adhat 60 napi meghosszabbítást. Ezen idő letelte után csak a belügyminisztérium államvédelmi osztálya adhat indokolt esetben tartózkodási engedélyt.

Panaszos, Mali Idjos. Nevezett iroda csak a rendes díjat számította fel, mert magyar vizum két felnőtt személy után 240 dinár, ellenőrző lap személyenként 5 dinár és a szegényalap javára 5 dinár fizetendő utlevelenként.

Cs. I. Szubotica. A nemzetközi szállodai sürgönykulcs: 1 szoba, 1 ágy, egyszerű szoba, 1 napi tartózkodás, étkezés délben, a következő: „Alba plain pass matin.” Szobarendelés pedig: „cancel.”

Kereskedő, Novisad. A legközelebbi mintavásár tavasszal lesz Leipzigben. Időtartama: 1926. február 28-tól március 6-ig.

(A többi levelekre legközelebbi számunkban válaszolunk.)

Küldje be előfizetését!!

Tisztelettel felkérjük a vidéki, hátra ékban levő előfizetőinket és viszontelárúzóinkat, hogy az egyidejűleg megküldött felszólításunkon jelzett összeget forduló postával utalványozni szíveskedjenek, nehogy a lap további küldését kénytelenek legyünk beszüntetni. Teljes tisztelettel

„Délbácska” kiadóhivatala.

Hunnan ered?

A névgyejelemzés mostanában annyira divatba jött, hogy magam is kedvet kaptam hozzá. Azok, akik szigorúan ragaszkodnak Pribicevics szakszerű utasításához, minden névnek az eredetét puhatojják. Ezuttal nem annyira a nevek, mint inkább egyes szavakra fektettem a főszólyt és igyekeztem néhány szó eredetét kipuhatolni, melyet az alábbi sorozat bizonyít:

Agyarkodik = magyarkodik rövidítése. Speciálisan hazai szó. Itthonról ered.

Boldog = az angol bulldog szóból keletkezett, bár manapság még a bulldog sem boldog.

Bubifrizura = zsidó eredet. Egykor régen Belzebubifrizurának hívták. Később a hajjal együtt a szóból is lenyirták a valódi értelmet.

Ing = az angol soking (shocking) szóból származik. Idővel a sok lefoszlott róla és csak az egyetlen ing maradt meg.

Kabat = ocskapiaci eredet. Fordítva terjedt át a közhasználatba. A tisztviselők ujjában nagyon elkopatják.

Kalap = skalp szóból ered. Innen: skalap, később kalap. A szó hagyományát a kereskedők hiven megőrzik, amennyiben még a bőrt is lenyuzzák arról, aki kalapot vásárol.

Lakshivatal = ázsiai eredet. Állítólag onnan kapta a nevét, hogy egyeseket lakáshoz juttattak. Erről azonban semmiféle hiteles feljegyzésünk nincs. odasorozható a többi legendák közé.

Luk = luksusz szóból rövidítve. Innen: lukas nadrág, lukas cipő stb.

Rosz = az angol rosbifből nyerte nevét. A vendéglősök ezt a szót ketté szokták választani. A vendég a marha (bif) és ami előtte van, az élet, az a rosz.

Vicc = Hunortól ered. Így lett hunoreszk belőle. Később, amikor már senki sem nevetett rajta, humorészknak hívták. Innen ered a kérdés is: hun itt a vicc?

MOZI

Filmpanoráma

Ezidőszert a Paramount a világ legnagyobb filmvállalata. A társaság óriási összegeket áldoz a film művészes fejlődésére s legutóbb Newyorkban hatalmas filmiskolát állított fel, ahol a leghiresebb moziszinészek fognak tanítani. Az iskolának külön tornaterme, táncsterme és uszodája is van. Ugyancsak Newyorkban épül ezidőszert a Paramount huszonnyolc emeletes palotája, ahol a vállalat összes helyiségeit fogják elhelyezni. A társaság megvásárolta a párisi „Vaudeville” színházat, amelyet mozira fognak átalakítani s ahol kizárólag Paramount filmek kerülnek előadásra.

Harold Lloyd a híres mozikómikus a Paramount vállalathoz szerződött.

A világ tizenegy legszebb leánya fog fellépni egy új amerikai filmben, amely most készül Newyorkban. A férfi főszerepet Ernest Torrence a kitűnő filmszínész játssza.

Tamara Karsavina a világhírű orosz táncosnő egy német filmvállalathoz szerződött és legközelebb egy nagyszabású darabban fog fellépni.

Bismarck, a vaskancellár életét fogja színrehozni egy német mozivállalat. A darab már legközelebb kerül forgalomba.

Daniels Bébé, Harold Lloyd ragyogó partnere, aki nagy sikerrel szerepelt több darabban, legközelebb egy angol mozidarabban fog fellépni mint — rendező. A művész elhatározta, hogy ezentul kizárólag mint rendező fog szerepelni.

Karl Grone filmre dolgozta át Kellermann híres regényét „A Schvellenberg testvérek”. A darab kettős szerepét Konrad Veidt fogja játszani, a többi szerepekben fellépnek Lil Dagover, Liane Haid, Lia Eibenschütz, Ilka Grüning és Bruno Kastner.

SPORT

A jugoszláv válogatott veresége

A csütörtöki prágai mérkőzést nem előzte meg olyan nagyarányú érdeklődés, mint amilyen a válogatott mérkőzések rendszeres körülmények között kijár. A szünetnélküli egymásba érő futballszezonok többé-kevésbé fásulttá tették a közönséget, sőt ami még károsabb a játékosokat is. Az amatőr futballban nem lehet megszervezni azt, hogy egy-egy játékos formáját arra a napra tartogassuk, amikor arra a legnagyobb szükség van. Mi ezt nem tehetjük meg, de megtették ezt a csehek, akik professzionista jogaikkal élve a játékosok egész légióját konzerválták és tartogatták nagyszerű mában, hogy azután a szükséghez képest cserélgetve őket, biztosítsák az ország válogatott csapatának mindenkor maximális teljesítményét.

A jugoszláv válogatottnak nem lett volna szabad 7:0-ra kikapnia. A csapaton fáradtság jelei mutatkoztak, mert az otthoni erőltetett menetű állandó játék úgy testi, mint lelki állóképességüket felőrölte. Hét gólos vereség és sok komoly megfigyelésre érdemes tapasztalat a csütörtöki válogatott mérkőzésnek az eredménye.

Nemes játszik vasárnap. A kétnapos vendégszereplésre leránduló országos bajnoksapat kapujába hosszú hetek után újra Nemes áll be. Táncoz elfoglaltsága az utóbbi időben elvonta a futballtól a nagymultu kapust, de a hazai közönség tiszteletére a két nap mégis beáll a kapuba. Szívességét udvariasan jó volna néhány góllal megköszönni.

A kerület választmánya ma este ülésre gyűl össze az Elitében.

Magyar atléták győzelme Csehországban. Óriási érdeklődés mellett rendezték meg csütörtökön Kassán Szlovenszko Marathon bajnokságát. A versenyt a budapesti Király Pál nyerte meg 2 óra 41:55 világ viszonylatban is elsőrangú idővel. A második és ötödik helyre szintén magyarországi atléták érkeztek be Galambos János és Hrenyovskij János személyében.

Pályázati határidő október 30.

Azombati és vasárnapi mérkőzések eredményei:

Jugoslavia—OSKV

Eredmény: .....

Jugoslavia—NAK

Eredmény: .....

A pályázó neve és címe: .....

Halló! Halló! Halló!

Mielőtt férfi vagy női kalapot

vásárolna, nézze meg a „NAPREDAK” gyári kalapterakatot, Novi Sad, Kralja Petra ul. 19., ahol minden megvásárolt kalaphoz még egy kalapot ingyen is kap. Semmi esetre se gondolja, hogy a megvásárolt kalapot tul fogja fizetni! **Sőt eltenkezőleg — gyári áron kapja — azaz 50% -al olcsóbban,** mint bárhol.

Ne mulassza el az alkalmat, hanem fedezze szükségletét a **fentemlített gyári terakatnál.**

LEGUJABB

Felujult a harc a bolgár-görög fronton

Beograd, okt. 29.

Strumicáról jelentik, hogy ma reggel ismét felujult a harc a bolgár-görög fronton. Reggel és az egész délelőtt folyamán puska és ágyutüz hallatszott a határ felől.

London, október 29. Görög hivatalos jelentés szerint a bolgárok megszegték a népszövetség határozatait és tegnap megtámadták a görög határőrséget, amely természetesen viszonzta a tüzelést és így heves harc keletkezett. A görög kormány elhárít magától minden felelősséget a bekövetkező eseményekért.

ZENE

Goldsand Róbert világhírű zongoraművész hangversenye Novisadon. Mint már annak idején jelentettük az Ingenyenyér Egyesület a novisadi Zeneegyesülettel karöltve nagyszabású hangversenyeket fog rendezni a téli szezonban az egyesület jótékony alapja javára. Az első hangversenyt már november 19-én tartják meg, amikor is Goldsand Róbert a 14 éves zongora fenoménn fog hangversenyezni a „Sloboda“ nagytermében. Goldsand legutóbb Stockholmban, Kopenhágában Berlinben és Bécsben hangversenyezett óriási sikerrel, november 15-én Budapesten és november 17-én Beogradban tartja hangversenyeit. A tavalyi szezonban három este egymásután vendégszerepelt Budapesten s a budapesti közönség is a legnagyobb szeretettel fogadta szívét az elbűvölő gyermeket. Novisadon óriási érdeklődés nyilvánul a kis csodagyermek vendégszereplése iránt. A részletes programot legközelebb közölni fogjuk.

TÖRVÉNYSZÉK

(§) **Helyszíni szemle a Vasut utcában villamos baleset ügyében.** Két évvel ezelőtt 1923. augusztus 22-én a Vasut utca 92. számú ház előtt a villamos alá került Krncsevics Angyelka négy esztendő kisleány és bal lábát bokájában levágta. A szülők nemcsak Kercsevics Vladimir kocsivezetőt vádolták, hanem Barfusz Roza Kamenicai utcai lakost is. A kis Krncsevics Angyelka ugyanis gyakran volt Barfuszné-nál, így a szerencsétlenség napján is. Barfuszné aznap délután a Vasut utcába ment, a kisleányt nem akarta magával vinni és otthon hagyta, Sós Ilonát bízva meg őrizetével. Sós Ilona azonban nem maradt otthon, hanem a kis Angyelkával együtt a vasut utcába ment. A kisleány a 92. számú ház előtt lecsúszott a járdáról és a villamos alá került. A novisadi törvényszék tegnap délben helyszíni szemlét tartott, hogy megállapítsa, kit terhel a felelőség a balesetért. Kercsevics Vladimir: kocsivezető azzal védekezett, hogy a járdán látta a kisleányt, a sinen azonban nem, a villamost is csak akkor állította meg amikor a sikoltást hallotta. Azt nem tudja, hogyan került a kisleány a villamos alá. Sós Ilona azt állította, hogy a kisleány egyedül ment az utcán. Hutter János tanu azt mondta, hogy a kisleány a sinen állt, a kocsivezetőnek tehát látnia kellett volna. A bíróság Kercsevics Vladimirt gondatlanságból okozott súlyos testi sértés büntette miatt négy havi fogházra és 2000 dinár kár-

térítésre ítélte, ezenkívül pedig örökre ekiltotta, a villamos vezetésétől, Barfusz Rozát pedig felmentette, mivel beigazolást nyert, hogy semmi felelőség nem terheli.

(§) **Rendőri felügyelet alá helyezett gyógyszerész.** Annak idején megírta a Délbácska, hogy Backmann Jakab novisadi gyógyszerész feljelentést tett Vértesi Béla becskeréki gyógyszerész ellen, akit azzal vádolt, hogy 240.000 dinárt elsikkasztott. Az ügyészség a vizsgálati fogság elrendelését kérte Vértesi Béla ellen a vizsgálóbíró azonban nem adott helyt az előterjesztésnek, hanem mindössze Vértesi Béla rendőri felügyelet alá való helyezését rendelte el. Az ügyészség a vádtanácshoz felebezett a vizsgálóbíró határozata ellen, amely tegnapi ülésén jóváhagyta a vizsgálóbíró határozatát a rendőri felügyelet alá helyezéssel.

(§) **Párisban haláraitéltek egy 18 éves leányt.** Párisból jelentik: Az esküdtbírósg ma halálra ítélte egy leányt, ami évtizedek óta nem fordult elő Franciaországban. Germaine Lefevre még csak tizenöt éves és az a bűne, hogy a caeni városligetben lelőtt egy katonát akivel viszonya volt. A katona nem halt meg mindjárt, de eszméletét veszítette. Hogy biztosabban meghaljon, a leány kivette a katona széből annak zsebkését és felvágta vele a katona mindkét kezén az ütőereket. Amikor a katona meghalt, a leány a holttest mellé letette a revolvvert és egy cédulát, amelyben a katona nevében közli a rendőrséggel, hogy öngyilkosságot akar elkövetni. A caeni esküdtbíró nemcsak bűnösnek mondta ki a leányt a gyilkosságban, hanem elhatározta az is, hogy kegyelemre nem ajánlja. Ezek után a tizennyolcéves leányt lefogják fejezni.

TÖZSDE

Okt. 29.	Zürich zárlat	Beograd zárlat	Zagreb zárlat	Newyork zárlat
Beograd	9.225	—	—	177.—
Zürich	—	10.875	10.838	1927.—
Newyork	519.25	56.225	56.325	—
London	25.152	273.25	273.—	484.5/8
Páris	22.00	237.—	338.—	423.—
Milano	20.60	221.50	223.50	398.—
Prága	15.40	167.—	166.25	296.25
Berlin	—	13.45	13.40	2380.—
Budapest	72.80	792.—	—	14.—
Brüsszel	23.62	—	—	454.1/8
Bécs	—	794.—	795.—	14.—
Bukarest	2.50	26.75	—	47.7/8
Amsterdam	—	—	—	4024.—
Szófia	—	—	—	—
Krisztiania	—	—	—	—
Szaloniki	—	—	—	—
Stockholm	—	—	—	—

Beogradi tőzsde

1925 október 29, 5 óra

Bécs	795.—	Prága	167.25
Páris	237.50	Zürich	1087.50
Milano	222.50	London	273.50
Newyork	5635.—	Budapest	—

Irányzat: bizonytalan

Zagrebi tőzsde

1925 október 29, 5 óra

Bécs	795.—	Prága	166.25
Páris	338.—	Zürich	1083.80
Milano	223.50	London	273.—
Newyork	5632.50	Budapest	—

Irányzat: bizonytalan

Chicago terménytőzsde

1925 október 29, 10 óra

Buza	Tengeri		
December	148.50	December	73.7/8
május 1926	144.1/8	május 1926	78.50
Julius	127.50	Julius	79.5/8

Irányzat: buza, tengeri bizonytalan (AVALA)

Novisadi terménytőzsde

1925 október 29. (Hivatalos jegyzések)

Buza	
bácskai Usancen	kinálat 252.50, 300 mm

Tengeri

bácskai duplikát kassa kötés	174.—	150 mm
bácskai száritott	kötés 152.50,	200 mm
bácskai uj XII-I. d. k.	kötés 121.—,	500 mm
bánáti uj III-IV. dun-hajó	kötés 140.—,	4000 mm

Buzaliszt

bácskai nullás g. d. k.	kötés 400.—,	100 mm
bácskai 5.sz. kenyér	kötés 300.—,	100 mm
bácskai 6.sz. kenyér	kötés 255.—,	400 mm
bácskai 7.sz. kenyér	kötés 210.—,	200 mm

Irányzat: csendes

A DUNA VIZALLÁSA

Október 10-én reggel	—	—	200
Október 11-én	—	—	190
Október 12-én	—	—	178
Október 13-án	—	—	170
Október 14-én	—	—	165
Október 15-én	—	—	160
Október 16-án	—	—	155
Október 17-én	—	—	150
Október 18-án	—	—	148
Október 19-én	—	—	146
Október 20-án	—	—	141
Október 21-én	—	—	138
Október 22-én	—	—	135
Október 23-án	—	—	134
Október 24-én	—	—	148
Október 25-én	—	—	180
Október 26-án	—	—	208
Október 27-én	—	—	230
Október 28-án	—	—	246

Hirdetőink figyelmébe!

Vasárnapi számunk részére hirdetéseket csak szombat délig, hétköznapokon pedig délután 5 óráig veszünk fel.

A „Délbácska“ kiadóhivatala.

Szerkesztésért felel: TOMÁN SÁNDOR

Kiadó: „DÉLBÁCSKA“ lapkiadóvállalat

FARKAS és DÜRBECK

könyvnyomdai műintézete

Novisad, Željeznička ulica 30.

VÁLLAL:

Napilapokat, szépirodalmi műveket, meghívókat, eljegyzési és esketési lapokat, falragaszokat, ügyvédi, közigazgatási, ipari és kereskedelmi nyomtatványokat a legizlésebben és olcsó áron.

TELEFON: 488. SZÁM.

Ha állásra van szüksége,

forduljon „Jugokommercia“ állasközvetítőhöz, Par-nogmlina ulica 10.

HITÉLET

magyar keresztény folyóirat. - Megjelenik havonta kétszer.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Mošorin—Bačka

Szombaton Malacpecsenye és csirkepaprikás

okt. 31-én Szives látogatást kér: Fehér Gyula vendéglős és Peikert Ferencz üzletvezető Ustavka (Alkotmány) u. 42.

Kitünő bor!
Elsőrangú tamburazene
Tánc reggelig!

APRÓ HIRDETÉSEK

ALLÁST KERES fiatal leány üzletbe, irodába, vagy bármilyen hasonló minőségben, esetleg elarusítónőnek is. Cim a kiadóban. 2142-1-2

RÉZÜSTÖK a legnagyobb választékban Vasa Malocić rézművesnél Novi Sad, Kisačka ul. 32. 2024-1-12

JOGVÉGZETT FIATAL-EMBER a gabona és malom szakmában teljesen jártas, bármilyen állást, vagy munkát vállal. Cim a kiadóban. 1-4

FÜRDŐMESTERIALLÁS Egészség. — lehetőleg gyermektelen házaspár — fürdőmesterei és apolonői állásra azonnali beépésre kerestetik. Személyes jelentkezés dr. Müller Matyas orvosnál Novi Vrba-son. 2144-1-4

HELYIKÉPVISELŐKET és **UTAZÓKAT** keresek az ország minden részében és városában, kik paprika-collektiómat magukkalvinnék. Ajánlatok „Magas jutalek” jellegre Schmolka, Novisad intézendők. 2150-1

HIRDETÉSEK

Bóde eladó

a Szent János-téren (uj Buza-tér) jóforgalmu trafikál és vegyeskereskedéssel. Bővebbet ugyanott. 2155-1-3

4 voltos

AKKUMULÁTOR

keresünk megvételre rádióhasználatra. Cim a kiadóhivatalban. 1-3

Két jőházból való

TANONC

azonnalra felvétetik

Hoffmann Fülöp férfisabónál
Omaljev prolaz, az emeleten.
2151-1-2

Beck János

papirkereskedése és könyvkötészete

NOVI SAD, Futaki ut 94.

Állandó nagy választék képeslap ujdonságokban.

Nagy raktár divatos, modern levélpapírokból.

Iskolacikkek, író- és rajzszerek, képeslap albumok, emlékkönyvek a legolcsóbb áron.

Géperőre berendezett modern könyvkötészet

Virágkereskedők és kertészek
figyelmébe!

Lágy **vasdrót** és horg. drót minden számban rövidebb darabokban mint hulladék **igen olcsó áron eladó.**

Igen alkalmas olcsó **kötöződrót.**

Kapható:

KRAMER TESTVÉREK

drótárugyárában NOVISAD, Mali Liman. 2200-1-0

Az új Moravetz Album a legszebb ajándék.

Az idei Karácsonyra a Moravetz Album harmadik kötete jelenik meg. 18 egész új dal, tánc és magyar nótá sláger, azonkívül Bartók: Este a székelyeknél, Puccini: Toska, Liszt: Rhapsodia, Rubinstein: Azra stb. stb. összesen 35 mű, melyek egyenkint véve 1250 leibe kerülnének, van az új Moravetz Albumban felvéve. Ezen új albumnak nem szabad hiányozni egyetlen művelt család zongorájáról sem, ára 70 Dinár. Az első kötet hegedű kiadása (klarinéton és mandolinon is játszható) 48 Dinár, cimbalomra 48 Dinár. Kapható minden könyvkereskedésben, vagy a Moravetz zeneműkiadónál, Timisoarán. 2047-1-6

Fotivec Antal „Napredak”

kalapgyárának lerakata, Kr. Petra 19.

Legnagyobb választék női kalapokban. Legszebb színek, posztóból készült párisi minták, diszítve 140—200 din. Elsőrendű velour kalapok 300—350 din. Állandóan nagy választék.

Legolcsóbb áruk. — Saját érdekében okvetlenül keressen fel.

FOJT kalapfestő-intézet

Női, férfi és gyermekkalapok alakítását vállalja az új formák szerinti Festés minden színben Uj női és férfi kalapok

Novi Sad, Njegoševa u. 9.

Kósó és darált só

Minden mennyiségben raktárról szállít a legolcsóbb napi áron

Bischoff János, Novi Vrba 268/1.

2105-1-5

RENDELET

A) Megállapítást nyert, hogy a sofförök az ismételt figyelmeztetések dacára automobilokon és motorkerékpárokon nem alkalmazkodnak az előírás szerinti sebességhez, miáltal állandóan szerencsétlenségek történnek. Felhívom tehát az összes sofföröket és autótulajdonosokat, hogy szigorúan alkalmazzanak a közlekedési szabályokhoz, amelyek Novisad belső területére vonatkoznak, mert ellenkező esetben a sofföröket és autótulajdonosokat nemcsak pénzbüntetéssel, hanem elzárással is fogom sújtani.

Novisad belső területe alatt értendő: a Futaki-ut a Futaki-kaputól, a Temerini-ut a „Központi Hitelszövetkezet” téglagyárától és a Pirosi-ut a pirosi kaputól.

B) A főkapitányság mint a novisadi elsőfoku iparhatóság a legszigorúbban megtiltja a kertészeknek és virágárosoknak virágok és koszorúk árusítását a Kr. Aleksandra utcában.

A nagybani virágárosítók, valamint azok az idegenek, akik virágárosítással foglalkoznak, cikkeikkel a nagypiacra utaltatnak.

Mindazok, akik e rendelet ellen vétnek, a legszigorúbban lesznek büntetve.

Novisad város főkapitányi hivatala, 1925. október 27-én.

Mihaldzsics s. k. főkapitány.

Keresünk szerb-német-magyar **gép- és gyorsírónőt.**

Jugokommercia állásközvetítő, Parnogmlina ul. 10.

Aktik rendkívül kedvező feltételek mellett a könyvvitelt megakarják tanulni, azok mielőbb jelentkezzenek. Rövid idő alatt teljes kiképzést nyernek. Érdeklődők a „FŐKÖNYVELŐ” címre írjanak, Póstaftók szám 75

818-0

Fischer Vladimir és Társa

NOVISAD

Kralja Petra ulica 23. (az udvarban)

Telefon 364.

„Hafa Solid” harisnyák és keztyük nagykereskedése és „KETTENMARKE” (F. Peter's Nachfolger, Wien) gallérgyárgyári lerakata.

Csak nagyban! — Gyári árak!